

GÖTEBORGS UNIVERSITET

”Ingen är ett oskrivet blad”

En intervjustudie om lärares uppfattningar om att stärka nyanlända elevers ordförråd och genomföra kartläggning av deras kunskaper.

Alexandra Rosenlund Ödeslätt

Självständigt arbete L3XA1A

Handledare: Catarina Schmidt

Examinator: Anna Maria Hipkiss

Rapportnummer: HT17-2930-033-L3XA1A

Sammanfattning

I dagens samhälle finns människor med olika kulturell och språklig bakgrund. Anledningarna till varför människor söker asyl i Sverige är olika från person till person. Den plats där alla nyanlända barn kommer mötas och där alla ska få samma möjligheter är i skolan. För att tillmötes gå en mer inkluderande skola. För vissa nyanlända elever sker deras första möte med den svenska skolan i förberedelseklasser. Majoriteten av lärarna de möter där är utbildade inom svenska som andraspråk (SvA) och har flera års erfarenhet inom läraryrket. Den här studien utgår från fem lärare, vilka var och en har arbetat flera år med undervisning av nyanlända elever. Studien har två fokuspunkter varav den ena fokuserar på hur lärarna utformar sin undervisning för att utöka nyanlända elevers ordförråd inom ämnet svenska. För att eleverna under sin tid i förberedelseklass ska utöka sitt ordförråd maximalt arbetar lärarna med upprepande moment, läxor som involverar elevens vardag, dialoger och en undervisningsmetod som i viss mån faller in i begreppet *translanguaging*. Den andra fokuserar på vilka uppfattningar lärarna har om den obligatoriska kartläggningens utförande och dess betydelse för elevens fortsatta undervisning samt överlämning till ordinarie klass. Studiens resultat visar att lärarna har olika syn på kartläggningens svårigheter vilket leder till att de utgår från processen på olika sätt. Vid överlämningen kan inte den mottagande läraren utgå enbart från den obligatoriska kartläggningen då den inte ger en helhet av eleven. På de två skolor som den här undersökningen har genomförts arbetas det med något som en av skolorna har benämnt som *observerande kartläggning*. Syftet med den observerande kartläggningen är att ge mottagande lärare vid den ordinarie klassen ett mera komplett underlag gällande den nyanlända eleven. För att inhämta data har denna kvalitativa studie utgått från intervjuer på de två aktuella skolorna.

Titel: *Ingen är ett oskrivet blad- en intervjustudie om lärares uppfattningar om att stärka nyanlända elevers ordförråd och genomföra kartläggning av deras kunskaper.*

Engelsk titel: *No one is a blank page- an interview study on teachers' perceptions of strengthening the vocabulary of newly arrived students and carrying out assessments of their knowledge.*

Författare: Alexandra Rosenlund Ödeslätt

Typ av arbete: Examensarbete på avancerad nivå (15 hp)

Handledare: Catarina Schmidt

Examinator: Anna Maria Hipkiss

Rapportnummer: HT17-2930-033-L3XA1A

Nyckelord: Nyanlända elever. Förberedelseklass. Ordförråd. Kartläggning.

Titelns referens: Cummins, 2000. s. 10

Innehållsförteckning

SAMMANFATTNING	I
INNEHÅLLSFÖRTECKNING	II
INLEDNING	1
SYFTE	2
FRÅGESTÄLLNINGAR	2
BAKGRUND	3
MÅNGFALD OCH SEGREGATION	3
NYANLÄND ELEV	3
FÖRBEREDELSEKLASS	4
KARTLÄGGNING	4
ÖVERLÄMNING.....	5
NYANLÄNDA ELEVERS OLIKA FÖRUTSÄTTNINGAR	6
NYANLÄNDA ELEVERS UNDERVISNING	6
METODVAL	9
KVALITATIV METOD.....	9
SEMISTRUKTURERAD INTERVJU	9
URVAL OCH ETIK	9
GENOMFÖRANDE.....	10
RESULTATREDOVISNING OCH ANALYS	12
DE TVÅ SKOLORNA	12
LÄRARNAS UPPLEVELSER OM KARTLÄGGNING	12
ORGANISERING OCH GENOMFÖRANDE AV UNDERVISNING	14
<i>Kartläggning</i>	17
<i>Undervisning</i>	18
<i>Överlämning</i>	19
DISKUSSION	22
METODDISKUSSION	22
DISKUSSION OM RESULTATET	22
VIDARE FORSKNING	24
REFERENSLISTA	25

Inledning

Den 1 januari 2002 fattades beslut om att barn som befinner sig i Sverige och söker asyl har rätt att gå i skolan. Detta är i enlighet med Migrationsverket (2013) som anger att alla barn som befinner sig i Sverige har rätt till skolgång. Det var även något som utvecklades i lagtext den 1 juli 2013 då även barn som vistas i landet utan tillstånd gavs rätten att gå i skolan (SFS 2010:800).

Året 2015 skiljer sig från tidigare år sett till antalet asylsökande, då det skedde en ökning från tidigare år. 162 877 personer sökte under året asyl i Sverige, varav 35 369 var ensamkommande barn (Migrationsverket, 2015). Enligt Skolverkets undersökning (2017a) ökade antalet nyanlända elever med 27 %. De nyanlända eleverna tillhör, precis som de övriga eleverna i skolan, en heterogen grupp. Nyanlända elever har olika bakgrunder och anledningar till varför de har kommit till Sverige. Enligt Migrationsverket (2017) är väpnade konflikter eller olika religioner två av flertalet bakomliggande faktorer till att människor söker asyl i Sverige. Lärarna som arbetar i grundskolan ska hjälpa och skapa goda förutsättningar för alla elever, som av olika skäl och bakgrunder möts i skolan, att få en lyckad skolgång. Under rubriken ”Riktlinjer” i läroplanen (2011, s. 18) framgår det att varje elev ska få en individuell utvecklingsplan. Ett av skolans uppdrag är att förbereda elever för att vara en del i samhället. För att de nyanlända eleverna både ska kunna ta del av samhället samt vara en del av det behöver eleverna bli stärkta inom ämnet svenska och få ett välutvecklat ordförråd. På det sättet kan eleverna i framtiden både framföra sina åsikter samt ta del av andras. För att skolan ska veta vilken nivå den nyanlända eleven befinner sig på utförs en kartläggning.

Inkluderingsarbetet i skolan har en betydande del i hur framtiden ser ut för de nyanlända eleverna. Jag anser att mycket utav arbetet som berör personer med utländskt påbrå idag är något som inte lyfts fram tillräckligt mycket, vare sig på politisk eller på allmän nivå. I skolans värld är undervisningen inom svenska som andraspråk och modersmålsundervisning en del av vardagen. I läroplanen (2011) återkommer språket vid upprepade tillfällen som ett verktyg för eleverna att utveckla sina identiteter. Kunskaper i språk ger även vägar att gå för att förstå andra kulturer och skapa ett mer inkluderande samhälle. Men hur ser arbetet i förberedelseklassen ut när det gäller att stödja elevers språk och därmed deras framtid?

Syfte

Den här undersökningen utgår från fem lärare, vilka var och en har arbetat flera år med nyanlända elever i förberedelseklasser. Syftet är att ta reda på hur lärarna arbetar i sina respektive klasser vad gäller undervisning för att stärka elevernas ordförråd, kartläggning samt överlämning. Detta har utmynnats i två frågeställningar:

Frågeställningar

- Hur beskriver lärarna att de arbetar för att stärka nyanlända elevers ordförråd i det svenska språket?
- Vilka uppfattningar har lärarna om kartläggningens utförande och betydelse för elevens fortsatta undervisning samt överlämning?

Bakgrund

Avsnittet inleds med samhällets syn på mångfald och segregation som sedan fortsätter med att reda ut vad begreppen *nyanländ elev* och *förberedelseklass* avser. Därefter avhandlas vilken roll kartläggningen spelar i mottagandet av nyanlända elever i deras ordinarie klass. Avslutningsvis vävs lärares undervisning av nyanlända elever ihop med studiens teoretiska utgångspunkter.

Mångfald och segregation

I samhällen där mångfalden har ökat kan även problem uppstå, inom utbildning samt socialt för den enskilda eleven. Arbete för att motverka sådana problem pågår dock kontinuerligt. För skolor i storstadsområden har just den ökade mångfalden i vissa fall gett negativa följder, vilket är något som Cummins (2000) berör. Han behandlar även utmaningar som andraspråkselevs lärare upplever, som hur eleverna på det mest effektiva sättet kan lära sig det nya språket och om elevernas modersmål ska vara involverat i undervisningen. Den läroplan som finns idag i Sverige är till stor del utformad efter en elev vilken tillhör den svenska medelklassen enligt Cummins (2000). En nyanländ elev kan under en längre tid, upp till fem år, behöva tid för att utveckla sitt nya skolspråk. Därmed kan en läroplan vilken är framtagen främst för en annan typ av elev bli ett hinder för den lärare som arbetar med den nyanlända eleven. Cummins (2000) belyser att skolan inte enbart ska fokusera på att eleven ska lära sig sitt nya skolspråk. Skolans ledning och lärare bör även granska sitt eget arbete gällande hur de kan utforma undervisningen i förhållande till den nyanlända elevens behov.

Med förberedelseklassen som utgångspunkt finns det både för- och nackdelar. Två fördelar med förberedelseklassen är att det kan underlätta för kommunen att planera studiehandleaders schema och enligt Kaya (2016) är klassernas lärare oftast utbildade inom SvA. Nackdelen med att samla flera nyanlända elever på samma plats är att det kan uppstå en klyfta mellan de olika skolorna. På ena sidan av klyftan finns skolor eller områden där majoriteten av eleverna pratar svenska och på den andra är det flertalet elever med svenska som andraspråk. Med det fria skolvalet finns dessutom möjligheten att söka sig till något men samtidigt söka sig från något. För vissa kan detta innebära att söka sig från områden och skolor vilka anses invandrartäta, emedan det för andra kan innebära att söka sig till platser och stadsdelar med en hög andel invandrare. I det långa loppet skulle detta kunna leda till en ökad segregering. Med en ökad segregation uppstår en svårighet för nyanlända elever att skapa kontakter med svenska elever som skulle kunna vara ett sätt för dem att lära sig det svenska språket och svensk kultur fortare (Cummins, 2017).

Nyanländ elev

Enligt Skolverket (2014) är en elev nyanländ under en period av fyra år, räknat från elevens första dag i svensk skola. Nyanlända elever är alltså personer som varit bosatta utomlands tidigare i sitt liv men som nu lever i Sverige. Ansvar för att nyanlända elever ska få en skolgång ligger hos respektive kommun som ska se till att varje barn blir erbjuden en skolplats. Vissa elever hamnar i en förberedelseklass, andra börjar i ordinarie klass direkt. Oavsett var eleverna börjar behöver de under flertalet år få stöttning med sin språkutveckling i det svenska språket då det kan ta upp till tio år att utveckla ett mera vardagligt språk till ämnesspråk (Thomas & Collier, 1997; Hyltenstam & Lindberg, 2004). Hur lång tid det tar för eleven att lära sig det nya språket påverkas av om eleven tidigare har gått i skolan och studerat sitt modersmål. Om eleven har en högre nivå inom modersmålet kommer utvecklingen inom andraspråket gå fortare än för en elev som inte har tidigare erfarenheter av skolan (Thomas & Collier, 1997). Det ska inte heller glömmas bort att vissa nyanlända elever lever under pressen att de ännu inte vet om de kommer få stanna kvar i landet. Dessutom kan traumatiska

upplevelser finns hos vissa elever, vilka kan uppträda som en blockering för dem. Dessa blockeringar kan därmed påverka kartläggningens resultat då eleven inte har möjlighet att återge sina kunskaper. Utöver kartläggningen kan blockeringen påverka elevens mentala aktivitet vilket i sin tur kan ge en försämring i elevens utveckling. Hen kan då inte utgå från sina tidigare kunskaper för att tillförsäkra sig ny kunskap. När minnena kommer upp och eleven försöker förtränga dem kan även deras tidigare kunskaper trängas bort (Rodell Olgac, 1995).

Förberedelseklass

Syftet med förberedelseklass är att ge eleverna en grund inom det svenska språket och komma in i svensk skolkultur (Skolverket, 2014). Rektorens ansvar är att efter två månader placera ut nyanlända elever i ordinarie klasser, dock blir de ofta kvar en längre tid i förberedelseklass (Skolinspektionen, 2015). Utvärderingar visar att elever har blivit kvar (så länge som) upp till två år. Ytterligare undersökningar från Skolinspektionen (2014) visar att samarbetet kollegor emellan kring elevernas utbildning är låg och det blir ofta enskilda lärares ansvar att stödja eleven. Vissa skolor har även tillsatt en extra rektor som är inriktad på placeringen av nyanlända elever. Resultatet av det är att den ordinarie rektorn inte längre kan säkerställa om den nyanlända eleven blir kvar för kort, tillräckligt lång eller för lång tid i en förberedelseklass (Skolinspektionen, 2015).

Kartläggning

För att kunna utforma elevernas undervisning och möta dem på den nivå de befinner sig på ska skolorna utföra en kartläggning av eleven (Skolverket, 2017b). Sedan 2016 är den här kartläggningen obligatorisk. Utifrån den ska det sedan fattas beslut om vilken klass den nyanlända eleven ska fortsätta i efter förberedelseklass.

Kartläggningen som Skolverket (2017b) tagit fram består av tre steg varav de två första är obligatoriska.

- Steg 1: Läraren undersöker om eleven har någon tidigare skolbakgrund och vilka förväntningar både elev och vårdnadshavare har på elevens fortsatta utbildning. Det kontrolleras även vilket eller vilka språk eleven föredrar att använda. Något språk kan vara mer lämpligt som skolspråk, baserat på om eleven kanske spenderat en längre eller kortare tid i ett annat land på vägen till Sverige och då gått i skolan där.
- Steg 2: Den här delen av kartläggningen är uppdelad i två delar, litteracitet och numeracitet. Eleven återger vad och hur hen har studerat tidigare och får lösa matematiska uppgifter samt återberätta en text och läraren fokuserar på hur eleven använder språket.
- Steg 3: Det här steget är inte obligatoriskt och är främst avsett för att lärare på elevens ordinarie skola ska få veta vilka grunder eleven har inom olika skolämnen.

Överlämning

Nilsson Folke (2015) beskriver länken mellan förberedelseklass och ordinarie klass som svag och att det krävs att skolan är mer benägen att anpassa sin undervisning efter eleven. Redan från första dagen i skolan ska eleverna enligt Skolinspektionens rapport få tillgång till sin ordinarie klass för att eleven ska kunna känna tillhörighet (2014). Samma rapport visar att en fördröjning av tiden mellan förberedelseklass och ordinarie klass leder till att den information som överförs om eleven tenderar att bli minimal.

Under den nyanlända elevens första tid i förberedelseklass sker kartläggningen och lärarna lär känna eleven. Bedömningen av kartläggningen erinrar om den summativa framför den formativa bedömningen då det sker en avstämning av var eleven befinner sig kunskapsmässigt just nu (Skolverket, 2016). I Skolinspektionens rapport (2014) framhålls det att många lärare i den ordinarie klassen inte får veta vilken kunskapsnivå eleven befinner sig på. Med andra ord börjar den ordinarie läraren om från början då hen inte vet vilken nivå eleven befinner sig på. Detta leder till att undervisningen inte anpassas efter elevens individuella nivå och elevens utveckling avstannar därför tillfälligt. Den information som framförs sker ofta muntligt och då har fokus varit på elevens brister istället för på dennes styrkor. Vanligtvis är inte läraren i den ordinarie klassen utbildad inom SvA och utbildningen formas mycket efter resten av klassen som oftast innebär en majoritet av svensktalande elever. I rapporten av Skolinspektionen (2014) uttrycker nyanlända elever att de tvivlar på sig själva och sin kunskap och känner en hjälplöshet när de kommer efter sina klasskamrater.

Mellan 2013 och 2014 bedrev Skolinspektionen i Lund en undersökning¹ vars syfte var att belysa framgångsfaktorer inom undervisning för nyanlända elever. Resultatet visade att eleverna behöver en utbildning vilken är mera stimulerande, innebär större utmaningar och är mera individanpassad. För de lärare där elevens kartläggning förts vidare har det enligt Skolinspektionen (2014) blivit en positiv skillnad och läraren har utformat sin undervisning på ett annat sätt. Vidare framhåller Skolinspektionen (2014) att samarbete är det som ger eleverna bättre resultat vid överlämningen samt att lärarna som utförde kartläggningen hade en bra förkunskap för hur bedömningen skulle gå till. Trots detta har det visat sig att förberedelseklassen är en del av skolmiljön som befinner sig i skymundan och går miste om den kollegiala gemenskapen. Verksamheten står då i mindre utsträckning under rektorns ledarskap och lärarna i förberedelseklassen fattar beslut och driver verksamheten efter eget tyckte (Skolinspektionen, 2014).

Efter åtta veckor kan eleven börja i sin ordinarie klass, antingen sker det på heltid från början eller successivt. Det är rektorn som avgör hur utfallet ska bli (SFS 2010:800). Skolinspektionen (2014) anser att om eleven inte får tillgång till sin ordinarie klass uppstår det en svacka i elevens ämnesutveckling. Detta är något som Kaya (2016) ifrågasätter då eleven kan komma ut i ordinarie klass där hen inte får tillräckligt stöd via en studiehandledare² och kan då inte tillgodose sig utbildningen. En lösning på det är då att eleven får vara kvar en längre tid i förberedelseklassen och lärarna skapar ett samarbete med ämneslärare som kommer dit och undervisar. Elever som blir kvar under en längre tid kan då gå miste om att knyta kontakter med elever som är födda i Sverige vilket hade kunnat vara en väg för dem in i samhället (Cummins, 2000).

---

¹ Undersökningen involverade tio skolhuvudmän, tio skolor samt 35 elever.

² Innebörden av studiehandledare är en person som inte utbildar eleverna inom deras modersmål utan är inriktad på deras skolspråk. Personen finns med som resurs i klassrummet och är ett stöd för både elev och lärare.

Nyanlända elevers olika förutsättningar

En av de viktigaste uppgifterna i de yngre åldrarna i grundskolan är att ge elever ett utökat ordförråd. Elever som börjar i årskurs 1 och som är uppvuxna i Sverige befinner sig redan på en helt annan språklig nivå än de nyanlända eleverna. Detta då de har erfarenhet av det vardagliga språket, enligt Gibbons (2006) byggs det skolinriktade språket upp utifrån det. Bjar (2006) återger att under fördelaktiga förhållanden kan en elevs ordförråd utökas med 3000 nya ord under ett läsår. Det är även viktigt att de nyanlända eleverna har ett brett ordförråd för att de ska vara förberedda på olika språkliga situationer i framtiden samt i olika situationer (Lindberg, 2013). Enligt Cummins (2000) är det vissa lärare som utgår från det skolinriktade språket i sin undervisning och där uppstår det svårigheter för nyanlända elever. Det tar som det nämnts tidigare mellan fem till tio år innan nyanlända elever utvecklat sitt ämnesspråk (Hyltenstam & Lindberg, 2004; Cummins, 2000).

Elever som är födda i Sverige skiljer sig från varandra, samma sak gäller mellan de nyanlända eleverna. En del av eleverna har erfarenheter från tidigare skolgång medan andra aldrig fått möjligheten i sitt hemland. De elever som har erfarenhet av skolan kan vara vana vid en viss kultur som inte förekommer i svensk skola, som till exempel en mer auktoritär lärarroll eller att utbildningen ska involvera elevens egna intressen. Oavsett om eleverna har tidigare erfarenheter eller inte har hen styrkor och svagheter. Det är viktigt för läraren att identifiera dessa styrkor och svagheter för att kunna forma elevens stöttning i syfte att nå den närmaste utvecklingszonen (Säljö, 2012).

Nyanlända elevers undervisning

Kaya (2016) tar upp att de nyanlända eleverna inte har tid att först lära sig det svenska språket för att sedan fortsätta sin ämnesutbildning. Lärarna behöver enligt Kaya (2016) utforma sin undervisning till ett mer ämnesövergripande tillvägagångssätt för att kunna kombinera elevernas språkliga utveckling löpande med olika ämneskategorier. Lindberg (2013) skildrar att ett bristande ordförråd kan vara det som stjälper elever inom deras ämnesstudier. När eleverna får använda språket inom olika sammanhang ökar möjligheterna för att deras språk blir mer nyanserat, till vilket även Hägerfelth (2004) ger sitt medhåll. Lindberg (2013) återger att det finns mycket att vinna när en elev har en samtalspartner oavsett om eleverna talar samma språk eller inte. För att läraren ska kunna arbeta på ett ämnesövergripande sätt där även elevernas språkliga utveckling tas i beaktande behöver läraren ha goda kunskaper om språkets betydelse inom olika ämnen. Liberg (2006) trycker också på vikten av dialoger mellan olika personer i alla sammanhang för att ta till sig språket och då kunna använda det i olika kontexter. Dialogerna ger möjligheter för nyanlända elever att öka deras ordförråd. Via dialogerna kan eleven själv förmedla sin kunskap och åsikter (Lindberg, 2013). Desto större ordförråd eleven får möjlighet att utveckla, desto större blir potentialen för hen, enligt Lindberg (2013), att medverka i språkliga situationer.

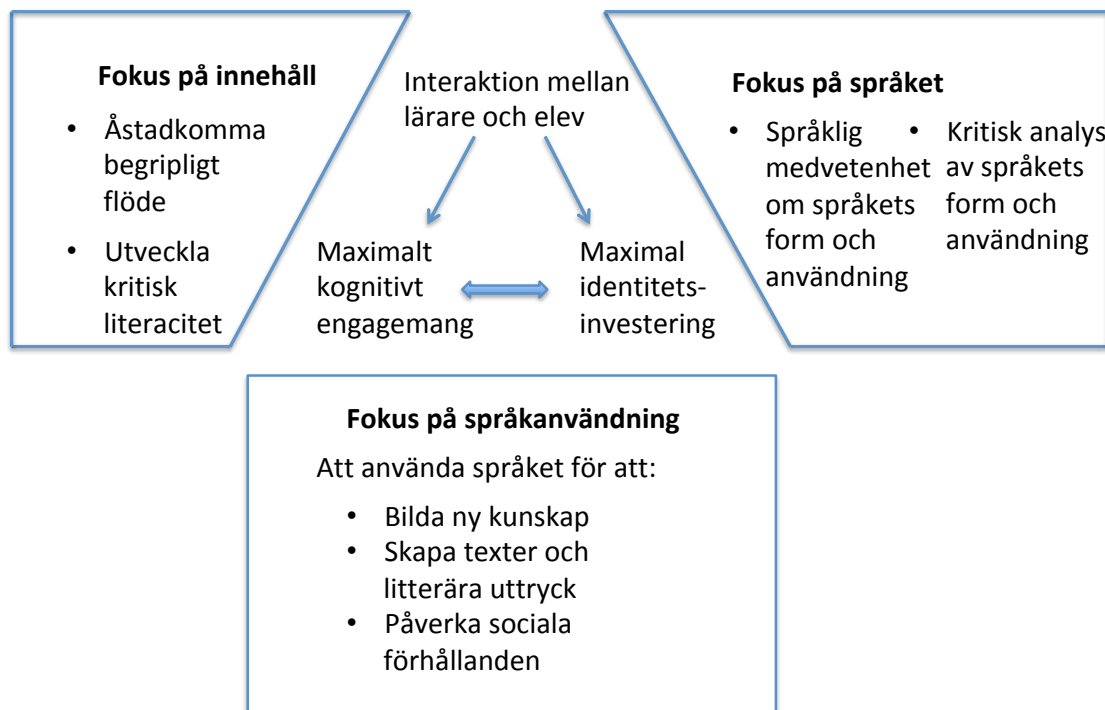
Både Cummins (2000) och Liberg (2006) påpekar att elever behöver få en bredd i sitt språk för att det ska bli funktionellt. Bredden kan uppnås via en undervisning som kan sägas innebära *translanguaging*³. Både lärare och elev nyttjar vid sådan undervisning kunskaper som de har gällande modersmålet och målspråket. Syftet är att skapa mesta möjliga mängd användbara kopplingar till målspråket och genom det erhålla brantast möjliga

---

³ Flera förklaringar finns, men i den här studien avses att låta eleverna använda sig av samtliga sina språkkunskaper för att underlätta sitt eget lärande. En översättning som Stockholms universitet använder är transspråkande (<http://www.andrasprak.su.se/om-oss/vanliga-fr%C3%A5gor/grundskola/vad-inneb%C3%A4r-translanguaging-1.265067>).

inlärningskurva. Lärare och elev är alltså inte styrda till att använda bara modersmålet eller målspråket (Creese & Blackledge, 2015).

Som det nämnts tidigare är nyanlända elever en heterogen grupp. Två exempel på heterogenitet är den breda spridningen på elevernas ålder som förekommer i förberedelseklass och deras olika skolbakgrunder. Trots ålderskillnaden visar studier att lärare upplever att det blir en god grupptillhörighet och att interaktionen är bra mellan lärare och elev (Axelsson & Nilsson, 2013). Läraren behöver sett till elevernas olika skolbakgrunder och ålderskillnader öka individualiseringen av sin undervisning. Under kartläggningen får läraren veta en del om vem eleven är och i klassrummet kan en fortsatt relation mellan dem utvecklas. Om läraren uppvisar ett intresse för eleven och dennes identitet skapas det ett samspel och en relation mellan lärare och elev. Samspelet bjuder in till dialoger mellan lärare och elev där eleven ska våga satsa och visa vem denne är och på det sättet lära sig mer och stärka sin egen självbild (Cummins, 2000). Det här går att likna med Vygotsky (1978, se Säljö, 2012) och teorin om den närmaste utvecklingszonen. I den zonen sker alltså elevens lärande via stöd från lärare eller klasskamrater för att ta sig till nästa kunskapsläge och göra kunskapen till sin egen (Säljö, 2012). Vidare kan en lärare som har tagit del av elevernas kartläggning sedan använda sig av denna för att utforma undervisningen med ett språk anpassat utifrån elevernas olika nivåer. Via interaktion kan läraren skapa en brygga mellan elevens tidigare kunskaper och hans nya. På samma sätt kan studiehandledaren arbeta för att utveckla elevens första- eller skolspråk (Cummins, 2000). Det här sättet som beskriver elevens utveckling återfinns i Cummins modell (2000) som baseras på Vygotskys teori om den proximala utvecklingszonen. I modellen nedan återfinns den proximala utvecklingszonen i mitten av modellen där interaktion mellan lärare och elev skapar lärandet.

Figur 1. Modellen utformad i enlighet med Cummins (2000, s. 9).

Det sociala samspelet som beskrivs ovan, där en person hjälper en annan som befinner sig på en lägre nivå att höja sig utgår från det sociokulturella perspektivet. Den som befinner sig på den högre nivån kan vara en lärare eller klasskamrat till eleven. Utöver samspelet kan läraren ge uppgifter som befinner sig precis ovanför elevens nivå vilket stöttar eleven att komma till nästa nivå (Säljö, 2012). Dagens läroplan (Skolverket, 2011) är starkt kopplad till det sociokulturella perspektivet som utgår från Vygotsky och den proximala utvecklingszonen. Via talet, som sker under sociala samspel, utväxlas det nya ord som nyanlända elever kan ta till sig. Enligt Lindberg (2013) utökas en majoritet av ordförrådet via talat språk.

Utöver undervisning som involverar bryggan mellan elevens äldre kunskap och den nya ska läraren enligt Rodell Olgac (1995) skapa en balans mellan struktur och fasta regler i klassrummet. Med den tydliga strukturen blir det enklare för eleven att lägga sin energi på lektionens syfte istället för att fundera på vad nästa moment är. Läraren ska också vara med och skapa en god gruppdynamik i klassen vilket ger eleven en trygghet. Med en trygg miljö skapas det möjligheter för eleven att våga föra dialoger på svenska. När dialogerna förs är det kvantiteten som är det viktiga, inte kvaliteten enligt Wong och Valadez (1986). Samtalen ska få flöda fritt och läraren ska inte påpeka det grammatiska utan värdesätta att eleverna får höra språket samt att de använder språket. Formen ska vara ett vanligt språkbruk som sedan kan byggas vidare till ett akademiskt språk. Även Garcíá (1991) påpekar vikten av samtal, både gruppdiskussioner samt elevledda samtal men det ska finnas mål inom olika ämnesområden. Som jag tolkar ovanstående forskare innebär det att läraren är med och startar diskussionerna men tar sedan ett steg tillbaka och låter samarbetet mellan elever skapas i grupper där eleverna befinner sig på en liknande nivå. På det här sättet kan läraren främja en högre nivå av tänkande och dialoger. Via dialogerna kan eleverna utgå från egna tankar och frågor. För att göra det måste läraren säkerställa att undervisningen genomförs på ett sådant sätt att eleverna kan prata om det som de har lärt sig och sådant som engagerar dem (Skolverket, 2017c).

Metodval

I följande stycke kommer studiens metodval med avstamp om den kvalitativa metoden beskrivas vilken sedan löper över till den semistrukturerade intervjun. Avslutningsvis beskrivs hur de aktuella skolorna valdes ut samt genomförandet med en bild på studiens tankekarta.

Kvalitativ metod

Denna undersökning tar sin utgångspunkt i lärares tolkningar och upplevelser av undervisning för nyanlända barn. Detta har gett upphov till vilken metod som varit lämplig att nyttja för forskning inom ämnet. Enligt Bryman (2011) är kvalitativ forskning mest lämpad då studien söker efter hur personer upplever att något är utifrån deras perspektiv. I den här undersökningen har det ena fokusområdet varit att ta reda på hur olika lärare organiserar och genomför undervisning i ämnet svenska. Det andra fokusområdet har varit att reda på vilka konsekvenser som lärarna beskriver att kartläggningen av elevernas kunskaper får i undervisning och överlämning. Bedömningen som har gjorts är att detta är information som lämpligast erhålls via en kvalitativ metod i form av intervjuer.

Semistrukturerad intervju

Intervjuer används för att skapa en dialog mellan två eller flera personer och syftet är att få svar från den intervjuade. Därefter är det upp till den som använt sig av den kvalitativa intervjun att tolka svaren och försöka förstå och ta den intervjuades perspektiv (Kvale, 2010). Vidare upplyser Kvale och Brinkmann (2010) om att den som intervjuar kan tillhöra två olika kategorier, resenären och malmletaren. När intervjuaren har förberett sig inom intervjuns genre kan hen ställa motfrågor samt återkoppla det informanten återger till tidigare fakta, detta är signifikativt för malmletaren. Den andra benämningen, resenären, hävdar motsatsen där intervjuaren inte är lika påläst och kan inte följa med i samtalet på samma sätt. Själva situationen att bli intervjuad är något som kan skapa obehag och göra informanten stressad. För att försöka skapa en trygghet påpekar Bryman (2011) vikten av att intervjun sker på en plats där informanterna känner sig trygga och det finns möjlighet till lugn och ro.

Ramverket för den här semistrukturerade intervjun har varit en intervjuguide vilken varit utformad som en tankekarta med olika kategorier (se figur 2, nedan). Informanterna har haft möjlighet att tala fritt utifrån kategorierna.

Urval och etik

Intervjuerna i den här studien har genomförts på två olika skolor och involverade totalt fem lärare. Både lärarna och skolorna är anonyma och har fått fiktiva namn. Alla lärare har skrivit på ett godkännande för ljudupptagning och transkribering. Lärarna valdes utifrån att de är aktiva i en förberedelseklass idag. Anledningen till det var att lärarna skulle ha aktuella erfarenheter, vilket upplevdes som extra viktigt då kartläggningen av nyanlända elever blev obligatorisk förra året.

Upprinnelsen till besöket på *Tallskolan* började tidigare i år via en personlig kontakt med rektorn från en byskola i en mindre kommun. Rektorn berättade att de hade förberedelseklasser och att det fanns möjlighet att återkomma när det var dags att påbörja inhämtningen av data till examensarbetet. När kontakten upptogs visade det sig att de hade slutat med förberedelseklasser och personalen på skolan dirigerade mig vidare till förvaltningschefen vid barnomsorgs- och utbildningsenheten i kommunen. Denne föreslog att jag skulle kontakta Tallskolan där de hade en lärare som jobbat med nyanlända elever i över 20 år. Den omtalade läraren på den skolan förmedlade även en kontakt med en av sina

kollegor. Det som skedde här är något som Bryman (2011) beskriver som ett kedjeurval, den ena länken leder till den andra. Kedjeurvalet beskrivs av Bryman (2011) som en underkategori till bekvämlighetsurvalet vilket blev aktuellt när *Smulskolan* valdes, då det här valet eftersträvade att få kontakt med en skola i mitt närområde. Även i detta fall gick jag via kommunen som snabbt kunde uppge vem jag skulle vända mig till.

Genomförande

Inför mötet med lärarna bedrevs en mailkonversation, på det sättet fick lärarna tillgång till tankekartan (fig. 2) innan första mötet. Syftet med att tankekartan varit utformad efter en viss ordning har varit att ge informanterna en enkel och tydlig struktur att utgå från, om någon av dem skulle ha ett sådant behov. Emellertid har de som intervjuats fått frihet att röra sig mellan de olika temana då det finns kopplingar mellan dessa. Det har även funnits möjlighet att gå tillbaka till ett tema som tidigare har behandlats. Detta är något som Bryman (2011) påtalar som karaktäristiskt för kvalitativa intervjuer då det finns en öppenhet för att föra en fri diskussion. Tankekartan har varit ett medel för att uppnå just den effekten. Intervjuerna har skett på respektive skolor i lokaler som fanns att tillgå. Två av dem skedde inte i lugn miljö då det var brist på lokaler.

Figur 2. Tankekartan som den presenterades för informanterna.

Intervjuerna som var utspridda på tre dagar har spelats in och de har tagit 30-45 minuter. Fördelen med ljudupptagning är att det informanten säger kan återges och intervjuaren har möjlighet att lyssna flertalet gånger. Alla intervjuer har transkriberats, detta har gjorts för att enklare kunna gå tillbaka och ta reda på vad varje lärare sagt. Alla transkriberingar har skett tätt inpå intervjuerna för att det skulle vara färskt i minnet om något lärarna sagt eller gjort kombinerades med något speciellt ansiktsuttryck eller gest.

Resultatredovisning och analys

Här nedan beskrivs inledningsvis de båda skolorna, Tallskolan och Smulskolan, därefter vilken uppfattning lärarna har om kartläggningens betydelse för elevens undervisning och överlämning. Slutligen hur lärarna organiserar och genomför sin undervisning. Det finns en uppdelning där resultaten från de båda skolorna presenteras var för sig. Dessa delar utgör redovisningen av resultatet, vilket således består enbart av lärarnas utsagor. Detta resultat kommer sedan analyseras och kopplas mot tidigare forskning och teorier.

De två skolorna

Tallskolan ligger centralt i en mellanstor kommun. Verksamheten med förberedelseklass har bedrivits i nio år på skolan och de båda lärarna, Lena och Anna, var med och startade upp verksamheten för nyanlända elever. De aktuella lärarna har sin klass i en lokal som tidigare varit ett förråd. Förberedelseklassen arbetar tätt med den ordinarie klassen och efter tidigast åtta veckor får eleven gå ut till sin ordinarie klass i de ämnen som hen är starkast i.

Smulskolan finns i en liten by vilken ligger i en mellanstor kommun. Inga av de nyanlända eleverna bor i byn utan pendlar från den större staden som ligger några kilometer bort. Verksamheten startades upp 2017 och anledningen att det blev just där berodde på att det var i just den lokalen som det fanns plats. Lärarna Mia, Sara och Inger har fått tillgång till ett klassrum och en korridor där de har sammanlagt två klasser. Majoriteten av de nyanlända eleverna får efter åtta veckor byta skola.

Lärarnas upplevelser om kartläggning

På Tallskolan utför lärarna Steg 1 efter elevens första vecka och de försöker styra det mer till ett samtal än en intervju och de ser gärna att vårdnadshavaren är med. Under Steg 2 däremot är det enbart elev, lärare och tolk som är med. Ena läraren säger att de försöker ha allt material på något av elevens språk men de lyckas inte alltid och då får texten stå på svenska och tolken översätter och eleven får återberätta.

Lena: /.../ det är svårare för dem som har ett språk som de är ensamma om, det är ju en mycket värre situation att komma till. Dessutom så finns det ibland inte möjlighet att översätta heller på internet, det är vissa språk som inte finns tillgängliga och då är det besvärligt.

Lärarna kan inte enbart förlita sig på kartläggningen utan kan ha den som en grund enligt Lena. I klassrummet behöver läraren vara lyhörd för vad eleven behöver och kunna förändra sin undervisning vid behov.

Lena: Man får ju vara väldigt lyhörd. Dels så bildar man ju sig en första uppfattning genom de här samtalen, kartläggningen, som grund sen får man ju vara väldigt lyhörd för varje elev i klassrummet.

Fram till att kartläggningen av Steg 2 är gjord får eleverna på Tallskolan jobba med olika uppgifter beroende på vilken lärare som har ansvar för dem. Anna utgår från ett mer generellt material medan Lena utgår till större del från Steg 1 där det kommit fram om eleven har en skolbakgrund att arbeta vidare med. När kartläggningens båda steg är utförda tar det vanligtvis fem veckor innan lärarna på Tallskolan kan lämna över informationen till den aktuella rektorn som då startar sin planering av utslussningen till ordinarie klass. Anna tillägger att det kan vara svårt att enbart utgå från kartläggningen då det finns flera aspekter som påverkar elevens resultat. Kanske kommer det en ny tolk som eleven inte jobbat med tidigare och det kan förändra resultatet. Sett till tidigare sagda kan rektorn med andra ord behöva få en generell beskrivning av eleven för att kunna placera hen i en lämplig klass. På

samma sätt belyser Lena svårigheten med att hitta en balans mellan vilken klass eleven skall tillhöra baserad på elevens ålder och kunskapsnivå.

Anna: Kartläggningen är jättebra, absolut det är den men sen ser man ju mycket under processens gång, det kan ju vara så att just den dagen man gör kartläggningen kommer det en tolk som de inte är bekväma med, som de inte känner.

Efter tidigast åtta veckor anser lärarna på Tallskolan att eleven är redo att gå ut till sin ordinarie klass i de ämnen som hen är starkast i. Lärarna eftersträvar att elevens första tid på skolan ska vara tillsammans med en studiehandledare för att eleven ska utvecklas på bästa sätt. För att fastställa om eleven fortsättningsvis ska erhålla all sin undervisning i ordinarie klass utgår lärarna från Skolverkets bedömningsmaterial för SvA. När eleven uppfyller alla kriterier på den lägsta nivån och några på nästa nivå anser lärarna att eleven är redo att fortsätta sin skolgång i enbart ordinarie klass, hen återkommer därefter inte till förberedelseklassen.

Anna: För man märker ju att de barn som inte får studiehandledning att det går mycket mycket långsammare för dem och det är jättesvårt.

Smulskolan utför Steg 1 inom två till tre dagar efter elevens skolstart. Mia återger att svårigheter kan uppstå vid det första steget om detta inte blir tillräckligt djuplodande. Delarna som Skolverket har skrivit ner under steget är bra att utgå från, men följderna av en otillräckligt djup undersökning visar sig i form av problem med att matcha eleven med rätt ordinarie klass. Inger ger en lättare vinkel av steget och uppger att det inte är särskilt konstigt då det bara handlar om elevens bakgrund. Vidare återger Mia att hon häromdagen hade en elev som visat styrkor inom mycket i skolan men när det var dags för Steg 2 visade det sig att det fanns stora luckor inom hans ämnesspecifika ordförråd utifrån modersmålet.

Mia: Jag hade en elev härom dagen som spontant verkade jättestark men när man gjorde kartläggningen Steg 2 så märkte man att det fanns rätt mycket luckor i form av ordförrådet när det gällde mer ämnesspecifika texter.

Mia vill att Steg 3 ska bli obligatoriskt, men menar att det kräver förändringar innan det kan ske. Hon anser att ur elevens perspektiv är det bäst att ämneslärarna vet vilken nivå eleven befinner sig på, för att läraren ska kunna utforma sin undervisning efter elevens individuella nivå. Dock tillägger hon att det behövs andra förutsättningar för att det redan pressade schemat för lärarna ska kunna involvera det här steget. Ska steget utföras tillägger Mia att det också ska vara med ämneslärare och inte utföras enbart av någon som jobbar med kartläggning, det behöver vara ett samarbete.

Mia: /.../ det skulle vara en fördel om Steg 3 var obligatoriskt för då kan man få en helt annan bild av eleven.

Alla lärarna ger uttryck för att de inte enbart kan lita sig på kartläggningen när de genomför sin utbildning. Det måste finnas en öppenhet i att eleverna har bra och dåliga dagar och under de 70 minuter som de har Steg 2 kanske eleven inte alls är medgörlig och det påverkar resultatet. Vid Steg 2 märkte Mia att en elev som hon uppfattat som stark hade luckor i sitt modersmål. Utifrån den informationen planerade hon tillsammans med studiehandledaren hur elevens kommande undervisning skulle se ut för att stärka elevens ordförråd.

Mia: Man kan ju inte bara lita sig mot kartläggningen /.../ där har du bara ett tillfälle /.../ där har du 70 minuter och eleverna kan ha bra och dåliga dagar.

Utöver kartläggningen använder Smulskolan sig av termen ”observerande kartläggning”, den utgår från vad lärarna ser i klassrummet och är enligt dem ett viktigt komplement till Skolverkets kartläggning. Lärarna ser den som en bekräftelse till vad den obligatoriska kartläggningen har gett.

Sara: Skolan får veta vad kartläggningen har visat och sedan så tar man med det som undervisningen här visar, om de hänger med, om de har strategier, hur det har fungerat de första veckorna, om man har kommit igång med språkutvecklingen till exempel, vad man är bra på sedan tidigare, om man kan ett annat språk som är till hjälp, om de är studievana, att man ser att eleven tar till sig saker även om man inte kan språket, sådana saker är viktigt att lyfta fram för skolan när de planerar.

När Smulskolan sammanställt informationen från Steg 1 kontaktar de den ansvarige rektorn på respektive skola och förmedlar vad de kommit fram till. Tanken med det är att rektorn ska ha möjligheten att ta reda på vilken klass eleven ska tillhöra. Elevens personlighet vävs också in i avgörandet, karaktärsdrag som blyghet eller om eleven har svårt att fokusera i en stökigare miljö kan avgöra klasstillhörighet. När lärarna utfört Steg 2 återger de till rektorn vad kartläggningen har gett dem. När eleven börjat i sin ordinarie klass och det gått några veckor har de nya och gamla lärarna ett möte för att återkoppla till Steg 2 för att se om skolan använt kartläggningen som ett verktyg. De erbjuder även vid det här tillfället att vara behjälpliga med att genomföra Steg 3.

Mia: Vi gör förarbetet för att det går lättare och går snabbare för eleven och läraren att hitta var eleven är någonstans och möta den där.

På Smulskolan får majoriteten av eleverna byta skola och eleverna får en vecka innan överlämningen besöka sin klass tillsammans med den studiehandledaren eleven träffat mest. När eleven dagen efter är tillbaka är det flertalet som inte vill byta skola för att de känner att deras språkliga kunskaper inte är tillräckligt stora. För att försöka göra överlämningen mer skonsam som Inger och även Sara beskriver det är det samma studiehandledare som ska följa eleven under en tid i den nya skolan. På det sättet får eleven en trygg punkt som hen kan vända sig till.

Inger: Det är också viktigt att studiehandledaren kan följa med när eleven börjar i skolan för de känner den läraren sedan tidigare, de känner sig bekväma och trygga med läraren. Det är nödvändigt att handledaren följer dem när de börjar i den vanliga skolan.

Organisering och genomförande av undervisning

Vid ett tidigare tillfälle har lärarna på **Tallskolan** och eleven haft ett inskrivningsamtal. Utifrån det samtalet vet lärarna och rektorn hur elevens familjekonstellation ser ut, vilket eller vilka språk eleven använder och eventuell skolbakgrund.

På Tallskolan får eleven en startvecka då de inte utför kartläggningen vilket ska ge eleven en möjlighet att börja komma in i rutinerna. Eleven startar dagarna tillsammans med de andra eleverna men slutar efter lunch, anledningen är att det är mycket nya intryck som eleven behöver ta in. Lärarna vill skapa en plats för den nya eleven både i klassrummet och på skolan och eleven får göra en namnskylt som sätts upp i korridoren vilket gör att alla kan se att det kommit en ny elev och ett födelsedagskort som sätts på elevens plats.

Lena: Vi har kortare dag första veckan så att de går hem efter lunchen/.../ det är ju så mycket nytt med alla intryck i början där/.../ de får skriva sina namn på lite skyltar i korridoren som en presentation.

Under elevens första tid får hen tillgång till ett arbetshäfte. De båda lärarna skiljer sig från varandra i hur de strukturerar elevens arbetshäfte. Anna använder sig av ett häfte med uppgifter som om hon anser passar till elever som ännu inte blivit kartlagda. Lena skapar ett arbetshäfte där det finns uppgifter som hon anser är mer utformade efter eleven. Lena skickar även med material hem om hon anser att det känns okej med eleven och tillägger att allting utgår från elevernas individnivå. Eleven får en låda med skolmaterial som involverar bland annat penna och sudd och lärarna börjar lära ut vad sakerna heter på svenska. Eleven får presentera sig i klassen för sina klasskamrater.

Anna: /.../ får ett litet arbetshäfte med blandade övningar för då har vi ju inte gjort kartläggningen så man kan ju inte sätta en mattebok i handen på dem innan man vet vilken mattebok de ska ha.

En anhörig får även vara med och lärarna påpekar att de gärna ser att vårdnadshavaren är med under hela veckan. Lärarna vill att det ska vara tydligt för elev och familjen vad det är som sker i skolan.

Lena: Då ber man också att under den första skoldagen att någon anhörig finns med och gärna får man komma flera dagar men det är både för barnet och för föräldern därför att då vet man som vuxen lite hur det är i den här skolan. Och vad händer för våra barn?

Vid de lektioner som lärarna på Tallskolan är själva i klassrummet ger de uppgifter till mindre grupper av elever som befinner sig på en liknande nivå och sorterar ut dem i korridoren och klassrummet. För att veta elevernas nivåer utgår lärarna från kartläggningen och vad de sett under sina lektioner. Sen går de runt och är ett stöd åt varje grupp istället för att ta varje elev enskilt. Om det finns elever som talar samma språk låter lärarna eleverna sitta tillsammans för att kunna ta stöd av varandra. Båda lärarna på Tallskolan är överens om att en traditionell utbildning där läraren står längst fram och håller en genomgång och sedan sätter eleverna igång individuellt med sitt arbete inte fungerar hos dem. Skulle de göra det vet de att de måste gå runt sen och försäkra sig om att eleverna förstått och det tar för mycket av lektionstiden.

Anna: När man startar en lektion så gör man så att man, ja nu har vi svenska och du jobbar med det här och du jobbar med det här, ni kan sitta ute och jobba med det här och så får man liksom gå runt och hjälpa dem så gott det går.

Under inskrivningssamtalet på Smulskolan blir eleven fotograferad och kortet tillsammans med elevens namn sätts upp i hallen på deras avdelning veckan innan eleven börjar. På det här sättet får de andra eleverna information om att det kommer en ny elev.

Mia: /.../ brukar vi fotografera dem så deras bild kommer upp redan innan de börjar så sitter deras bild uppe så ser alla på måndag kommer de här.

När eleven ska börja sin första dag på Smulskolan har lärarna valt att det alltid är samma lärare, Mia, som har hand om mottagandet tillsammans med en studiehandledare som talar elevens första- alternativt skolspråk. Mia som välkomnar eleverna påpekar att det är viktigt att eleverna känner att de är efterlängtrade och önskade. Det finns en krok för dem att hänga av sig sina kläder, en bestämd plats i klassrummet och skolmaterial finns på deras plats. Eleven får en karta över skolområdet som är skriven på dennes förstaspråk, tanken är att ge eleven en trygghet i att veta hur området ser ut. Hon säger att eleverna behöver ”boostas” mer än de elever som är födda i Sverige och lärarna måste göra det tydligt att de har stora förväntningar på eleverna, att det kommer gå bra för dem och att de ska tro på sig själva.

Mia: Och att det redan från dag ett visar att vi har stora förväntningar på våra elever, att det ska gå bra för dem, att de ska tro på sig själva, ofta behöver man boosta eleverna ganska mycket.

På Smulskolan vill lärarna jobba med gemensamma genomgångar när de startar upp lektionerna. Detta sker för att eleverna ska bli vana med hur undervisningen kommer se ut när de kommer ut till sina ordinarie klasser. För att försäkra sig om att eleverna har förstått vad de ska göra låter Mia eleverna som varit i klassen en längre tid upprepa med egna ord vad det är de ska göra. Hon ser en vinst i det för eleverna finner ofta mer elevnära ord som blir mer förklarande. Sara väljer att ge instruktionerna stegvis med pauser där eleverna får diskutera tillsammans vad hon sagt och sedan samlar hon upp dem igen och ger mer information.

Mia: /.../ får eleven sätta egna ord och ibland, det är inte helt ovanligt, så har eleven bättre exempel för att förklara för de andra eleverna än vad kanske jag hade haft för de kopplar ju till mer elevnära ord, de har så mycket bättre exempel än vad jag har, så det är viktigt att låta dem förklara och ta lite plats i klassrummet, bjuda in till det. Det tar tid att lära dem det här sättet men det är värt det.

Lärarna har valt att arbeta utifrån ämnesöverskridande teman och eleverna får på svenska summera vad de gjorde förra veckan. Lärarna försöker utföra det här momentet tillsammans med studiehandledare för att eleven ska få det stöd den behöver för att kunna återberätta på svenska. Undervisningen som sker tillsammans med en studiehandledare på Smulskolan förändras utifrån hur länge eleven varit i klassen. Första tiden kan eleven fråga mycket och studiehandledaren översätter frågorna till läraren och på samma sätt översätter studiehandledaren lärarens instruktioner och svar. För varje vecka som eleven är där drar läraren ner på instruktionerna som studiehandledaren ger för att slutligen sätta ett stopp strax innan eleven ska ut i sin ordinarie klass. Målet är att eleven ska ta till sig mer av det svenska språket och förberedas inför överlämningen.

Inger: När jag gjorde genomgången så var det modersmåslärare som berättade på skolspråket för eleverna och de fick ställa frågor på sitt språk så modersmåsläraren kunde översätta till mig. Och det var ju så här typ, första veckan, 10 dagar, sen stoppade vi det här sättet så modersmåsläraren fick inte översätta hela lektionen utan de måste lyssna på mig och försöka förstå och svara mig på enkel svenska, bara ord.

Lärarna låter eleverna använda sitt eget språk med sina klasskamrater och när det kommer en ny elev sätter de den tillsammans med någon som varit där längre, då skapas det ett bra stöd mellan dem. Lärarna lägger även till att elever som sitter bredvid varandra och inte talar samma språk hjälper varandra ändå för då blir de tvungna att använda sig av sitt andraspråk. Oberoende av hur de placerar eleverna i klassrummet ser lärarna en vinst med att låta eleverna föra samtal med varandra.

Sara: /.../ när det kommer en ny elev som inte kan någon svenska kan vi placera den ihop med någon annan elev med samma språk.

Båda skolorna trycker på vikten av tydliga ramar och regler. Mia återger att med en tydlig ram har hon själv ett bra stöd i sin utbildning men hon kan i vissa fall välja att vara flexibel och kliva över ramarna. Skolorna har valt att starta varje morgon på samma sätt, de tar upp dagens datum, vilken dag det är, vilken dag det var igår och vilken dag det är i morgon. De går även igenom dagens väder och lektion och då har Smulskolan valt att använda sig av bildstöd som de sätter upp på tavlan. När det blir kontinuitet i elevernas skoldag upplever lärarna att det blir en mer avslappnad stämning och eleverna kan lägga sitt fokus på lektionen.

Mia: Jag tror att för att vara flexibel som lärare så måste jag ha en ramstruktur, det är lättare att vara flexibel om jag har den sen kan jag välja att hoppa över de här staketen emellanåt men att jag har en

grundstruktur och för den här elevgruppen upplever jag att det är extra viktigt /.../ de känner sig trygga för att, du kan inte förvänta dig att de ska gå från kanske en lärande miljö som är fyrkantig till en som är rund.

När dagarna startas upp på samma sätt är ett annat syfte att befästa nya ord. Utöver den upprepningen skickar de med läxor hem varje dag för att utöka elevernas ordförråd. Tallskolan börjar med saker som är skolrelaterade och arbetar sig sedan utåt som cirklar, första cirkeln är klassrummet, sen skolan, skolgården och vidare.

Inger: Som du vet själv är det bara åtta veckor här så då måste vi ge dem hur mycket som helst, det räcker inte bara med lektioner. Utan de måste träna hemma också, så det är alltid läxor som de får varje dag och på helgerna också och på fredagen får de ganska mycket för att göra under helgen och de får visa oss på dagen efter eller på måndagen. De får alltid läxor.

Sammanfattning av resultat

Lärarna på båda skolorna får möta elever som har olika erfarenheter och förutsättningar. Samtliga lärare påtalade vikten av att forma sin utbildning efter elevens individnivå. De har uppgett att kartläggningen är en del som behöver kombineras tillsammans med det de ser i klassrummet för att undervisningen ska bli lyckad.

Tallskolan har valt att senarelägga starten av kartläggningen då de låter eleven vara i skolan en vecka och komma in i rutinerna. Lärarna formar sin undervisning utifrån kartläggningen och vad de ser i klassrummet. När det är dags för överlämning sker det successivt och eleven spenderar vissa lektioner i sin ordinarie klass. Smulskolan som har tillgång till eleven under åtta veckor börjar med kartläggningen under elevens första vecka. Under kartläggningsprocessen sker det en löpande dialog med skolan som eleven ska till för att rektorn ska kunna planera inför elevens ankomst.

Båda skolorna påpekar vikten av tydliga ramar och upprepande moment under lektionerna. Med ramarna vill lärarna inge trygghet hos eleverna då de inte behöver fundera på vad som kommer hända under dagen. Vid de upprepande momenten vill lärarna befästa ord hos eleverna.

Analys av resultat

Analysen utgår från studiens tre huvudkategorier och följer samma ordning som har använts tidigare där kartläggningen kommer först och överlämningen avslutar. Kategorierna kopplas här samman med tidigare forskning.

Kartläggning

Lärarna på båda skolorna har lagt upp sin undervisning utifrån kartläggningen av eleverna. En kombination mellan elevens tidigare och nya kunskap ger en effektivare inläring då eleven kan ta stöd av det hen redan vet. Enligt Cummins (2000) finns det starka band mellan den äldre kunskapen och elevens läsförståelse då eleven kan dra paralleller mellan nytt och gammalt (fig. 1). Lärarna ger eleverna frihet att använda sitt förstaspråk både när de för diskussioner eller skriver. Eleverna har sedan med hjälp av klasskamrater eller studiehandledare kunnat översätta och eleverna har gett svar på svenska. Men det behöver även tas i beaktande att eleven kanske inte ser parallellen mellan hans olika kunskaper eller att det kan uppstå en krock mellan kulturer som kan bromsa inläringen (Cummins, 2000).

Vid undersökningen av litteracitet har studiens samtliga lärare valt att använda det material som Skolverket erbjuder. Lärarna har tillsammans med studiehandledare försökt översätta

texter för att de ska utgå från något av elevens språk. På **Tallskolan** återberättade Anna att de hade en elev där de inte kunde översätta till hans språk och då fick en tolk översätta. Under det testet blev det alltså en undersökning av hur eleven lyssnade på studiehandledaren och kunde återberätta ett samtal. Inte det de egentligen skulle fokusera på, återberättandet av en text men däremot fick läraren höra hur eleven använder sitt språk.

När lärarna planerar och utför sin undervisning uppger samtliga att de använder sig av Skolverkets kartläggning men de upplever den inte som fullständig och lärarna utgår heller inte bara från den. Lärarna på Smulskolan använder sig även av det som de har valt att kalla för en observerande kartläggning som ett komplement för att skapa en helhetsbild av eleven. Mia återgav att under de 70 minuter som eleverna förväntas leverera kan det finnas faktorer som påverkar resultatet, som att de bytt tolk eller att eleven har en dålig dag.

Undervisning

Båda skolorna talar om tydliga ramar och strukturer, alla dagar ska ha liknande moment. Lärarna startar upp dagarna på samma sätt då de talar om vilken dag det är, veckans olika dagar, datum, vädret med mera. Med den här upprepningen blir orden bekanta för eleven som får möjlighet att ta dem till sig och använda dem i samtalet som de börjar dagen med. För att utöka deras ordförråd inom ämnet svenska använder sig båda skolorna av läxor, både på vardagarna och över helgerna. Lärarna har valt att utgå från ord som de anser är relevanta för eleverna i skolan för att de ska kunna komma ut i sina ordinarie klasser för att sedan bygga vidare med sådant som finns utanför skolan.

Lärarna har tillgång till studiehandledare vid vissa lektioner. Det ger en möjlighet för eleven att ställa frågor samt få saker förklarade på sitt skolspråk. På **Smulskolan** arbetar de med att studiehandledaren ger färre direktiv på skolspråket ju längre eleven varit där. Om samarbetet skulle utvidgas och skolorna skulle få tillgång till studiehandledarna hela tiden skulle de kunna skapa ett två-lärarskap i klassrummet och då skulle elevens utbildning kunna se annorlunda ut. Lärarna kan då bli ett team och kan planera samt genomföra sin utbildning bättre när de vet att de kan ta stöd av varandra på heltid. Studiehandledarna behöver också bli vidareutbildade och inte bara ha som krav att de ska kunna språket (Skolinspektionen, 2014).

Lärarna på Smulskolan vill forma sin utbildning efter vad eleverna kommer möta när de kommer ut i sina ordinarie klasser. Det inger en trygghet hos eleverna då det skapas en igenkänningsfaktor. När lärarna håller en genomgång om vad lektionen kommer involvera har Sara valt att ta pauser för att låta eleverna föra ett samtal mellan sig om vad lektionen kommer handla om och då används aktuella ord och begrepp, därefter har läraren samlat ihop dem igen och gett ytterligare information. När eleverna har diskuterat har det varit öppet för vilket språk de använt sig av och Kaya (2016) beskriver det här arbetssättet när de kan använda sitt första- eller skolspråk som en möjlighet för eleverna att utveckla sina tankar mer. Detta är detsamma som translanguaging vilket har visat på positiva effekter gällande inläringen av ett nytt språk där modersmålet används för att skapa kopplingar och förståelse för det nya språket (Creese & Blackledge, 2015). Mia genomför sina instruktioner som sedan en elev får återberätta, hon har då valt en elev som varit i klassen under en längre tid. Språket har då blivit mer elevnära och läraren har fått möjlighet att höra hur eleven använder sitt språk.

På Smulskolan kan lärarnas undervisning ses som smalare då de planerar hur elevens åtta veckor ska se ut men efter överlämningen kan de inte längre påverka undervisningen i samma grad. Å andra sidan kan deras utbildning ses som en spetskompetens då de enbart har dessa veckor på sig för att skapa stora möjligheter för eleven att lära sig maximalt. I situationer som detta skulle det som det beskrivits tidigare i texten finnas en mer formbar skola, som

Cummins (2000) beskriver det att skolan formar sig efter eleven. I det här fallet skulle det innebära att eleven har tillgång till flera klasser och är med på vissa lektioner baserat på vilken nivå hen befinner sig på. Med det här samspelet mellan klasserna skulle undervisningen bli formad utifrån individnivån och en kombination mellan elevens kunskap och ålder.

När lärarna på Tallskolan inte haft någon kollega under vissa lektioner har de valt att gruppera eleverna utifrån deras kartläggning och sedan har grupperna fått sitta på olika ställen i klassrummet och korridoren. Läraren har då kunnat röra sig mellan grupperna för att vara ett stöd. Eleverna har då även kunnat ta stöd av varandra då de befinner sig på en någorlunda jämn nivå. Både lärarna på Tallskolan och Smulskolan återberättar att eleverna inte behöver kunna samma språk, på något sätt lyckas de ändå hjälpa varandra. Oavsett om eleverna har samma språk finns det mycket att vinna med att ha en samtalspartner enligt Lindberg (2013). Eleverna lyckas kommunicera utifrån sina egna nivåer och det sker en kunskapsutveckling inom deras andraspråk, i det här fallet svenska. Tallskogens aktiva val att gå från lektioner där läraren står och håller en genomgång till att istället gruppera eleverna öppnar upp för nya samtal i klassrummet. Det kan även förekomma i grupperna att eleverna talar ett gemensamt språk. Alla lärare i undersökningen är positiva till att eleverna kombinerar sina olika språk när de talar med varandra.

Lärarna på Tallskolan kan jobba med en fortsatt planering av elevernas utbildning i och med att de kombinerar förberedelseklass och ordinarie klass. Eleven har möjlighet efter åtta veckor att medverka i sin ordinarie klass inom de ämnen som eleven är starkast i samtidigt som hen kan jobba vidare med ämnet svenska i förberedelseklassen. På det sättet kan undervisningen bli en kombination av att lärare undervisar inom svenska som andraspråk och ämneslärare vilket motverkar de eventuella luckorna som Skolinspektionen (2015) tar upp i sin rapport.

Överlämning

Skolorna är egentligen varandras motparter då den ena lämnar iväg majoriteten av eleverna till andra skolor medan den andra har kvar majoriteten av dem i samma byggnad. Dock ser processen inför överlämningen ganska lik ut mellan skolorna. De för en löpande dialog med rektorn utifrån kartläggningens steg och rektorn har möjligheten att välja olika anpassningar inför överlämningen.

För att fastställa om en elev **på Tallskolan** ska lämnas över helt till sin ordinarie klass använder sig lärarna av bedömningsmaterialet för SvA. När eleven har uppfyllt allt på den lägre nivån och några punkter på nästa får hen övergå till ordinarie klass på heltid. På det här sättet får skolan ett till moment som ingår i deras överlämning och klassläraren vet då att eleven uppnått vissa kriterier. Med deras överlämning som sker gradvis får eleverna möjlighet att landa mentalt i sin ordinarie klass under överlämningstiden. Skolan blir också mer formbar när eleven får vara med sin ordinarie klass under vissa ämnen, något som Nilson Folke (2015) och Cummins (2000) efterfrågar. Lärarna har möjlighet att under en längre tid kunna samarbeta och tillsammans forma elevens utbildning.

Olika åsikter angående Steg 1 visade lärarna **på Smulskolan** upp, en av dem ville se ett djup i samtalet för att få veta mycket om eleven. En annan lärare återgav att steget inte var så konstigt då det enbart handlade om elevens bakgrund. Om då eleverna blir kartlagda av dessa lärare var för sig borde det uppstå olikheter i deras slutsatser. Detta kan leda till placeringar i ordinarie klass som inte är helt optimala.

Eleverna på Smulskolan har enligt lärarna känt press efter att de besökt sin ordinarie skola och sett vilken nivå de andra barnen befinner sig på inom ämnet svenska. Detta är något som även Skolinspektionen (2014) återger att deras rapport visat. Lärarna har försökt göra överlämningen mildare genom att eleven får ha tillgång till den studiehandledare de känner. Det blir en stor omställning för eleven att komma till en klass med flera svensktalande elever. Men eleven blir samtidigt satt i en situation där hen måste använda sig av sitt andraspråk och omges av det. Via dialogerna som uppstår mellan eleverna får den nyanlända eleven möjlighet att använda språket vilket är något som måste ske utöver läsning och skrivning för att lära sig (Hägerfelth, 2004). Mia på Smulskolan gör en uppföljning efter några veckor för att se om lärarna har använt kartläggningen som ett verktyg. På det här sättet släpper Mia och hennes kollegor inte taget om eleven bara för att den byter skola vilket kan ge eleven en trygghet när hen vet att de kommer ses igen.

Lärarna i Smulskolans förberedelseklass har sett skillnader på svårigheten att hitta en skola åt eleverna beroende på när på terminsåret eleven ska överlämnas. Är det i mitten av en termin händer det vid flertalet tillfällen att elevens första och andra val inte kan tillgodoseas på grund av fulla klasser. De har då hamnat på en skola som geografiskt sett befinner sig längre bort från elevens hem. När detta sker uppstår det svårigheter för vissa elever att stanna kvar efter skoltid, där eleverna skulle kunna generera nya relationer på exempelvis fotbollsplanen. Kaya (2016) återger att vid dessa sociala sammanhang kan eleverna skapa ett mer nyanserat språk utifrån olika kontexter. I de här fallen då skolorna är fulla innebär det också att vissa klasser är fulla. Kan då rektorn utgå från elevens kartläggning och placera ut hen där den passar bäst eller kommer det bli en placering där eleven helt enkelt får plats? Om det blir en placering som grundas enbart utifrån var det finns plats frångås det som Skolverket (2011) lyfter fram om den individanpassade utbildningen.

För att summera och återkoppla till studiens ena frågeställning, *Hur beskriver lärarna att de arbetar för att stärka nyanlända elevers ordförråd i det svenska språket?*

- Båda skolorna anser att läxor är nödvändiga då eleverna ska utöka sitt ordförråd i svenska maximalt under sina åtta veckor i förberedelseklass. För att det ska vara möjligt krävs studier utanför skoltid i form av läxor.
- Båda skolorna samarbetar med studiehandledare. Handledarna blir ett stöd för både läraren och eleverna i det dagliga arbetet. På Smulskolan drog läraren ner instruktionerna på elevens skolspråk för varje vecka, eleven fick då försöka förstå instruktionerna som gavs på svenska.
- Studiehandledaren agerar även som ett direkt utbildningsstöd, vilken vid behov hjälper eleven då hen ska förstå ord samt formulera meningar på svenska.
- Lärarna arbetade på ett uppreparande sätt då varje dag startades upp på samma sätt där de pratade om vilken dag det var, vilken dag det var igår och hur vädret är. Detta var ytterligare ett sätt för lärarna att öka elevernas vardagliga ordförråd, genom att repetera likartade ord och fraser. Tallskolan har valt att utgå från skolans område och sedan arbeta sig utåt för att eleverna ska lära sig vad saker heter i skolans närområde.
- Lärarna arbetar till viss del på ett sätt som kan beskrivas som translanguaging, där eleverna ges utrymme att utöka sitt ordförråd i svenska med hjälp av kopplingar de gör till nya ord via sitt modersmål. Flera forskare har visat på fördelar med en sådan undervisningsmetod.

För att återkoppla och summera till studiens andra fråga, *Vilka uppfattningar har lärarna om kartläggningens utförande och betydelse för elevens fortsatta undervisning samt överlämning?*

- Förflyttningen av elever från förberedelseklass till ordinarie klass får till följd att det är viktigt att mottagande lärare inte bara tittar på den obligatoriska kartläggningen. Lärarna måste även ta den observerande kartläggningen i beaktande. Om dessa lärare inte gör det riskerar de att inte kunna möta läroplanens riktlinjer gällande individanpassad undervisning.
- Svagheten med kartläggningens Steg 1 och Steg 2 är att dessa genomförs vid endast ett tillfälle per steg. Om eleven av någon anledning misslyckas på detta steg riskerar det att påverka kartläggningen negativt och därmed även elevens kommande undervisning och placering i ordinarie klass.
- Lärarna på båda skolorna anser att kartläggningen kan nyttjas som ett stöd för att planera den nyanlända elevens fortsatta undervisning. På det här sättet kan lärarna använda kartläggningen för att hjälpa eleven att kombinera sin gamla kunskap med ny kunskap.

Diskussion

Metoddiskussion

Resultatet i den här studien utgår från semistrukturerade intervjuer, vilka sedan har transkriberats. Med den här metoden finns det en öppenhet för den som genomför studien att tolka insamlade data, då resultatet inte är något mätbart. I den här studien har informanterna fått återge sin verklighet och vilka beslut de har tagit om hur de vill utforma sin undervisning. Under ovanstående typ av intervjuer kan något som informanten sagt i förbifarten utan någon värdering lyftas fram av den som intervjuat och formas till något negativt eller positivt (Kvale & Brinkmann, 2010).

Något som skedde vid ett tillfälle under en av intervjuerna var att informanten ville uppge de ”rätta” svaren. Ett försök till en lösning på det blev en längre tystnad och ett tillägg att frågan är tolkningsbar och att syftet är att få fram informantens åsikter och tankar om ämnet. Kvale & Brinkmann (2010) tar upp att sker detta kan det påverka svaren och ha en inverkan på resultatet. Det här skedde under den första intervjudagen och jag kom dit påläst till en viss nivå något som Kvale och Brinkmann (2010) liknar vid en resenär. För att minimera risken för en upprepning under kommande intervjuer utvecklade jag mina kunskaper inom ämnet. Följden av det blev att jag tog till mig mer av det lärarna berättade om och jag kunde gå ner mer på djupet inom vissa delar, detta benämns av Kvale och Brinkmann (2010) som malmlutare. De här olikheterna kan ha påverkat kvalitén på studien men den grundare intervjun skedde första dagen med följderna att de resterande två dagarna blev betydligt bättre.

Fotografier av elevernas uppgifter är något som hade kunnat vara ett komplement när data samlades in. Elevernas uppgifter hade då kunnat beskrivas mer utförligt i studien och paralleller mellan dem och hur lärarna säger att de arbetar för att öka elevernas ordförråd inom ämnet svenska hade kunnat dras.

Diskussion om resultatet

Det fanns inga större skillnader hur skolorna utförde sin kartläggning förutom när i tiden lärarna började med Steg 1. Lärarna använde det materialet de fått via Skolverket och alla återgav att de var nöjda. Men skulle det finnas en större vidd på materialet skulle testresultatet kunna se annorlunda ut då eleven får möjlighet att ta till sig uppgiften på olika sätt och olika utfall skulle kunna bli synliga som skulle kunna förändra hur lärarna kommer jobba vidare med eleven. Samtidigt vet lärarna inte om hur eleven föredrar att studera och under den begränsade tiden skulle det kunna uppstå förvirring om det fanns tillgång till olika material.

Under elevens första tid på Tallskolan har hen fått ett häfte att arbeta i och det är utformat på olika sätt baserat på vilken lärare som tagit emot eleven. Anna har haft ett häfte som hon anser fungerar generellt till nyanlända elever, vilket innebär att hon sett gruppen som homogen och att undervisningen inte har formats efter eleven. En fördel med det här beslutet är att Anna inte utgår från att eleven kan vissa saker innan kartläggningen har utförts. En annan fördel är att tiden utan den individutformade undervisningen ger eleven en möjlighet att landa och komma in i skolvärlden utan pressen att samtidigt utvecklas inom alla ämnen. Ytterligare en fördel med uppgifter i häftet är att de kan ge lärare och studiehandledare en utgångspunkt för att starta en diskussion, vilket i sin tur hjälper eleven att utveckla sitt skolspråk, vilket sedan kan överföras till det svenska språket (Skolverket, 2017c). Den uppenbara nackdelen är att elevens utvecklingskurva i inledningsskedet blir något flackare än vad den hade blivit med

undervisning vilken hade varit individanpassad från start. Anna återberättade att under en kartläggning hade de ingen översättning av texten till elevens skolspråk. Då läste studiehandledaren texten för eleven på skolspråket. Frågan uppstår då om den kartläggningen bör ses som fullständig när de ändrat premisserna för eleven? Något vi också kan fråga oss är varför studiehandledaren kunde översätta texten verbalt men inte i skriftlig form?

Allmänt om kartläggningen säger samtliga lärare att den är en del av en helhet. Kartläggningen är som en ring på vattnet, det finns en viss information innanför den första ringen men utanför den finns det flera andra ringar som är med och bildar helheten. Då eleven kommer till sin ordinarie klass behöver den nya läraren ta del av den observerande bedömningen. Om läraren inte gör det, utan bara utgår från den obligatoriska kartläggningen kommer eleven enligt Skolinspektionen (2014) inte kunna uppnå maximal inlärningsmöjlighet. I den observerande kartläggningen från förberedelseklassen behandlas allmän information rörande eleven och den här kartläggningen kan anses vara formativ. Den formativa kartläggningen pågår under en längre tid än den summativa, obligatoriska kartläggningen, därmed kan den förstnämnda ge värdefull information till den nya läraren (Skolverket, 2016). Den summativa kartläggningen kan naturligtvis även den ge värdefull information men som påtalats tidigare finns en risk att information uteblir i händelse av att eleven helt enkelt har en dålig dag eller något annat stör vid bedömningstillfället.

I årskurs 3 genomförs de nationella proven och det är för mig oklart om det kan anses rimligt att nyanlända elever genomför dessa prov inom ämnet svenska på samma premisser som de elever vilka har genomfört hela sin skolgång i Sverige. När en elev skall placeras ut i sin ordinarie klass tas två olika perspektiv i beaktande, elevens ålder och kunskap. Ur ett kunskapsperspektiv behöver eleven kanske tillhöra en lägre årskurs men ur ett socialt perspektiv skulle hen kunna ha mer utbyte av jämnåriga klasskamrater. Detta kan leda till konsekvenser för elevens kunskapsutveckling om eleven blir fräntagen någon av delarna. Det som Cummins (2000) efterfrågar, en skola som är mer formad efter varje elevs behov, kan vi återfinna till en viss gräns i hur Tallskolan arbetar. Lärarna låter eleven vara i sin ordinarie klass när det är ämnen som hen är starkare i medan ämnet svenska läses i förberedelseklassen. Då borde skolan kunna tillåta att eleven läser olika ämnen i den årskurs som kunskapsmässigt anses bäst för eleven. På det här sättet skulle eleven inte enbart vara en del av två klasser utan tillhöra hela skolan och ansvaret skulle inte vara utelämnat till en viss lärare. Om elevens utbildning planerades på det sättet skulle även utbildningen komma att genomföras på det sätt som Skolverket (2011) efterfrågar, nämligen på individnivå.

Vi kommer mer och mer se klasser där det finns nyanlända elever och som det nämnts tidigare i studien behöver de här eleverna extra stöd under flera år för att både komma in i vår skolkultur men även utveckla sina språkliga kunskaper. Mot bakgrund av den här studiens resultat är det påtagligt hur viktigt det är med kunskaper inom ämnet svenska som andraspråk (SvA). Om lärarutbildningen skulle göra det obligatoriskt att alla lärare oavsett inriktning och nivå skulle läsa SvA skulle arbetet med nyanlända elever kunna delas upp mer i arbetslaget. Lärare skulle vara beredda på hur de kan planera och genomföra sina lektioner för att det ska vara funktionellt för alla. Ansvaret för dessa elever skulle då inte falla på utvalda lärare utan bli en del av hela skolans ansvar. Eleven kan då fortsätta sin utbildning inom både språk och andra ämnen och kunna utveckla sitt nyanserade språk även efter att de har lämnat förberedelseklassen. Med ett utvecklat språkligt perspektiv inom lärarutbildningen skulle fler kunna se bortom det som många ser som ett hinder, de språkliga bristerna. Lärarna skulle då istället kunna lägga fokus på hur eleverna kan utvecklas inom olika ämnen. Med ett perspektiv som öppnar upp för språkutvecklande arbete inom flertalet ämnen skulle vi kunna

frånga att enbart se ämnet SvA, och istället se möjligheten i att SvA finns inom alla ämnen. Om lärarstudenterna får lära sig vilka verktyg som ska användas skulle de kunna omsätta SvA på ett betydligt bredare sätt än vad som görs i dagsläget. Detta känns relevant för mig som blivande lågstadielärare då min utbildning involverar flertalet ämnen och jag kommer vara den lärare som mina elever träffar under större delen av sina skoldagar.

Vidare forskning

Ett förslag till fortsatt forskning är att undersöka om den obligatoriska kartläggningen gett något resultat på elevernas utbildning och utveckling. För att bedriva studien behöver både elever som började skolan innan kartläggningen blev obligatorisk 2016 vara med och de som kommit in i skolan efter att beslutet gick igenom. Går det att hitta skillnader på hur eleverna har klarat sig i skolan jämfört med de olika grupperna? En annan vinkel på det är att undersöka om lärarna börjat arbeta mer utifrån kartläggningen och om det är fallet på vilka sätt de har gjort det?

Referenslista

- Axelsson, M & Nilsson, J. (2013). Welcome to Sweden ”: Newly Arrived Students’ Experiences of Pedagogical and Social Provision in Introductory and Regular Classes. *International Electronic Journal of Elementary Education*. 6(1), 137-164.
- Bjar, L. (2006). *Det hänger på språket! Lärande och språkutveckling i grundskolan*. Lund: Studentlitteratur.
- Creese, A. & Blackledge, A. (2015). *Translanguaging in the Bilingual Classroom: A Pedagogy for Learning and Teaching? Modern Language Journal*. 94(1), 103–115.
- Cummins, J. (2000). *Andraspråksundervisning för skolframgång – en modell för utveckling av skolans språkpolicy*. Hämtad 2017-12-21 från http://www.isd.su.se/polopoly_fs/1.83996.1333706367!/menu/standard/file/2000_5_Cummins_Sv.pdf
- Cummins, J. (2017). *Flerspråkiga elever. Effektiv undervisning i en utmanande värld*. Stockholm: Natur & Kultur.
- García, E. (1991). The education of linguistically and culturally diverse students: Effective instructional practices. *Washington, DC; National Center for Research on Cultural Diversity and Second Language Learning*.
- Gibbons, P. (2006). *Bridging Discourses in the ESL Classroom - Students , Teachers and Researchers*. London: Continuum International.
- Hyltenstam, K & Lindberg, I. (2004) *Svenska som andraspråk – i forskning, undervisning och samhälle*. Lund: Studentlitteratur.
- Hägerfelth, G. (2004). *Språkpraktiker i naturkunskap i två mångkulturella gymnasieklassrum: en studie av läroprocesser bland elever med olika förstaspråk*. Avhandling. Lärarutbildningen Malmö högskola. Lund: Lunds universitet.
- Kaya, A. (2016). *Att undervisa nyanlända. Metoder, reflektioner & erfarenheter*. Stockholm: Natur & Kultur.
- Kvale, S. & Brinkmann, S. (2010). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Lund: Studentlitteratur AB.
- Liberg, C. (2006). *Hur barn lär sig läsa och skriva*. Lund: Studentlitteratur AB.
- Lindberg, I. (2013). *Svenska som andraspråk: i forskning, undervisning och samhälle*. Lund: Studentlitteratur.
- Lundgren, U & Säljö, R. (2012). *Lärande skola bildning. Grundbok för lärare*. Stockholm: Natur & Kultur.
- Migrationsverket (2013). Hämtad 2017-12-15 från <https://www.migrationsverket.se/Andra-aktorer/Kommuner/Om-asylsokande/Skola.html>

Migrationsverket (2015). Hämtad 2017-11-15 från <https://www.migrationsverket.se/download/18.2d998ffc151ac387159be6/1485556202527/%C3%96versikt+statistik+2015-12-31.pdf>

Migrationsverket (2017). Hämtad 2017-11-29 från <https://www.migrationsverket.se/Privatpersoner/Skydd-och-asyl-i-Sverige/Att-ansoka-om-asyl/Asylregler.html>

Nilson Folke, J. (2015) *Från inkluderande exkludering till exkluderande inkludering*. Stockholm: Natur & Kultur.

Rodell Olgac, C. (1995). *Förberedelseklassen- en rehabiliterande interkulturell pedagogik*. Almqvist & Wiksell förlag: Göteborg

SFS 2010:800. *Skollag*. Stockholm. Utbildningsdepartementet.

Skolverket (2011). *Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet, Lgr11*. Stockholm: Skolverket

Skolverket (2014). *Behovsinvertering inför kompetensutvecklingsinsatser för kartläggning av nyanländas kunskaper*. Hämtad 2017-11-28 från https://www.skolverket.se/om-skolverket/publikationer/visa-enskild-publikation?_xurl_=http%3A%2F%2Fwww5.skolverket.se%2Fwtpub%2Fws%2Fskolbok%2Fwpubext%2Ftrycksak%2Fblob%2Fpdf3258.pdf%3Fk%3D3258

Skolverket (2016). *Vad är bedömning?* Hämtad 2018-01-01 från <https://www.skolverket.se/skolutveckling/forskning/bedomning/tema-bedomning/vad-ar-bedomning-1.157698>

Skolverket (2017a). *17 000 fler nyanlända i grundskolan*. Hämtad 2017-12-01 från <https://www.skolverket.se/om-skolverket/press/pressmeddelanden/2017/17-000-fler-nyanlanda-i-grundskolan-1.259336>

Skolverket (2017b). *Kartläggning av nyanlända elevers kunskaper*. Hämtad 2017-11-14 från <https://bp.skolverket.se/web/kartlaggningsmaterial/start>

Skolverket (2017c). *Språkutvecklande undervisning*. Hämtad 2017-12-27 från https://gup-server.ub.gu.se/v1/asset_data/207055

Skolinspektionen (2014). *Utbildning för nyanlända elever*. Stockholm.

Skolinspektionen (2015). *Utbildning för asylsökande barn och barn som vistas i landet utan tillstånd*. Stockholm.

Stockholms Universitet (2017). *Vad innebär translanguaging?* Hämtad 2017-12-27, från <http://www.andrasprak.su.se/om-oss/vanliga-fr%C3%A5gor/grundskola/vad-inneb%C3%A4r-translanguaging-1.265067>

Timperley, H. (2013). *Det professionella lärandets inneboende kraft*. Lund: Studentlitteratur.

Tomas, W. & Collier, V. (1997). *School effectiveness for language minority students*. National Clearinghouse for Bilingual Education.

Wong Fillmore, L., & Valadez, C. (1986). Teaching bilingual learners. In M. C. Wittrock (Ed.), *Handbook of research on teaching*. 648-685. New York: MacMi.